

ARENDALE KOMMUNE

Stab Helse og levekår

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Dato: 30.08.2017
Vår ref: 16/26982-50
Deres ref:
Arkivkode: K23
Saksbeh.: Preben Aavitsland
Tlf.

Svar på klage over overdrevet duehold og smitte fra fluer

Jeg har som kommuneoverlege med delegert myndighet fra kommunen etter folkehelseloven § 27 punkt c vurdert denne saken.

Jeg har ikke påvist forhold ved driften av dueslaget ved boligen i Moldveien 36 som gir grunnlag for pålegg om retting etter Lov om folkehelsearbeid, jf. Forskrift om miljørettet helsevern og Forskrift om skadedyrbekjempelse.

Bakgrunn

Arendal kommune ved kommuneoverlegen mottok 21.9.2016 en udatert klage fra Irene og Karl Einar Hørte, Moldveien 38 på vegne av en rekke naboer i Moldveien over dueholdet til Mansour Alboubesh i Moldveien 36. Klagerne mente at «dueholdet har et format langt over det man vanligvis finner i boligområder» og at duenes avføring førte til mange fluer og medfølgende smittefare:

«Først og fremst burde kommunen ved smittevernlege / miljørettet helsevern sett til at avføring fra duer ikke medfører enorme mengder fluer som i neste runde er til skade for omgivelsene.»

Klagerne mente at kommunen burde pålegge dueholderen å føre internkontroll av dueholdet og lagringen av fôr etter § 12 i Forskrift om miljørettet helsevern.

Klagen var vedlagt en tilsynsrapport fra Mattilsynet datert 17.9.2016. Samme rapport er registrert mottatt i Arendal kommune direkte fra Mattilsynet 4.10.2016.

Et par ukers tid før den skriftlige klagen, altså rundt månedsskiftet, hadde Karl Einar Hørte klaget per telefon til kommuneoverlegen og bedt om en umiddelbar inspeksjon, noe kommuneoverlegen dessverre ikke hadde anledning til da. Om høsten tok naturlig nok flueplagen slutt, og jeg så ikke noe poeng i en befarings før varmen kom, og fluer eventuelt kunne påvises.

Gjennom vinteren mottok kommuneoverlegen flere skriftlige og muntlige klager fra beboere i Moldveien:

- 25.1.2017 telefon fra Siri Knutsen
- 23.2.2017 e-post fra Hans Petter Jacobsen
- 3.3.2017 e-post fra Thor Thunberg
- 13.3.2017 telefon fra Geir Øia

Klagene gjaldt at det somrene 2015 og 2016 hadde vært store mengder fluer i nabolaget, og at disse var til stor plage. Det ble opplyst at fluene var av en annen type enn de få fluene man kunne se overalt hver sommer. Jeg svarte at vi måtte vente til varmen kom for å vurdere hvilke fluer det var snakk om og hva

Kontaktinformasjon: www.arendal.kommune.no
Postadresse: Postboks 123, 4891 GRIMSTAD
Besøksadresse: Sam Eydes plass 2, 4836 ARENDAL
Org.nr.: 940493021

Telefon: +47 37 01 30 00
E-post: postmottak@arendal.kommune.no

som var årsaken til den store mengden.

Saken har også vært omtalt i kommunens politiske organer. Den 8.2.2017 orienterte kommuneoverlegen på oppfordring kommuneplanutvalget om husdyr i nabolag generelt og om denne saken spesielt:

«Hvis fluene kommer tilbake med varmen, vil jeg gjøre en befaring i Moldveien 36 og hos naboer. Følgende spørsmål må avklares:

- *Kan fluene medføre (stor nok) fare for helseskade eller helsemessig ulempe?*
- *Er det noen sammenheng mellom dueslaget og flueplagen?*

Hvis svaret er ja på begge spørsmål, kan jeg pålegge eieren å gjøre tiltak for å redusere eller fjerne problemet.»

En interpellasjon av 22.2.2017 til ordføreren ble besvart i bystyret 16.3.2017:

«Ordføreren er kjent med at kommuneoverlegen vil følge opp naboenes klage med en inspeksjon av dueslaget og områdene i nærheten, samtaler med naboer og artsbestemmelse av fluene dersom de kommer tilbake. Dette arbeidet må naturlig nok skje når varmen kommer.

Formålet med arbeidet er å avklare først om fluene kan medføre en «ikke helt uvesentlig» fare for helseskade eller helsemessig ulempe og deretter om det er noen sammenheng mellom dueslaget og flueforekomsten i området. Dersom begge disse vilkårene er oppfylt, vil kommuneoverlegen vurdere om det skal gis pålegg til eieren av duene om å iverksette tiltak som kan redusere eller fjerne flueplagen.»

Irene og Karl Einar Hørte skrev etter dette den 26.3.2016 brev til ordføreren der de ba om ordførerens hjelp til å løse saken raskt og forklarte at de på grunn av flueplagen

«ikke kan sitte ute om sommeren, ikke ha dører eller vinduer åpne, ikke tørke tøy på snora, ikke sove med vinduer åpne. Det er fluer overalt: i kjøleskap, på oppvaskklut, på maten. Dette går ut over helse og trivsel i en rekke familier.»

Ordføreren besvarte brevet 31.3.2017 og lovte at saken skulle behandles raskt, men at kommuneoverlegen var avhengig av å få artsbestemt fluene. Dermed kan saken avsluttes først «når varmen er kommet, og fluene eventuelt er kommet tilbake».

25.4.2017 mottok kommunen kopi av en rapport fra Mattilsynets tilsyn med dueholdet den 6.4.2017. Mattilsynet hadde hos Hørte funnet noen døde fluer fra sommeren 2016, og disse var av Folkehelseinstituttet artsbestemt til liten husflue (*Fannia canicularis*).

Under behandling av denne saken har kommuneoverlegen samtalt med klagerne og dueholderen hver for seg en rekke ganger og vært på befaring i Moldveien og i dueslaget flere ganger:

- 27.3.2017 Befaring i dueslaget, samtale med dueeieren og samtale med naboene og Mattilsynets Trygve Holtebekk. Ordføreren var også med.
- 15.6.2017 Befaring i dueslaget og samtale med dueeieren og enkel befaring i nabolaget. Ved befaringen i dueslaget var Jon Fløistad med som sakkyndig. Han har holdt duer i 40 år og vært leder for Aust-Agder rasedueforening i mange år.
- 23.6.2017 Samtale med Karl Einar Hørte.
- 23.8.2017 Uanmeldt befaring i dueslaget og samtale med dueeieren samt befaring hos og samtale med Karl Einar Hørte.

Kommuneoverlegen fikk for øvrig 7.7.2014 fra kommunens byggesaksavdeling formidlet en klage fra Hørte på det samme dueholdet. Klagen da gjaldt støy om nettene, fugleskitt, fjær og dårlig lukt. Fluer var ikke nevnt i klagen. Tidligere kommuneoverlege avga uten forutgående befaring følgende foreløpige uttalelse 9.9.2014:

«Saken er vurdert ut fra de hygieniske ulemper et duehold i et omfang på 60 duer kan medføre for mennesker i området rundt duebygget. Dette dueholdet, i Moldveien 36, vil kunne gi betydelige hygieniske ulemper for omkringliggende hus i boligfeltet, for

Jeg ferdigbehandlet saken på vanlig måte etter folkehelseloven og Forskrift om miljørettet helsevern, herunder med befaring 3.12.2014 og avsluttet med nedenfor siterte konklusjon og vedtak i brev av 4.12.2014.

«Konklusjon

Med bakgrunn i det anførte foran ser jeg ikke at det er grunnlag for å gi pålegg om retting, jf. vedtak under. For å unngå at dueholdet ditt skal medføre ulemper for naboer forutsettes at du:

- 1) rengjør dueslaget og de umiddelbare omgivelsene regelmessig, særlig om sommeren, slik at lukt unngås; og*
- 2) i minst mulig grad lar duene oppholde seg ute i nabolaget; de bør enten være i dueslaget eller langt borte.*

Vedtak

Det er ikke avdekket eller påvist forhold ved driften av dueslag ved bolig i Moldveien 36 som gir grunnlag for pålegg om retting etter Lov om folkehelsearbeid, jf. Forskrift om miljørettet helsevern.»

Det kom ingen klage på vedtaket.

Det nevnes også at kommunen har behandlet byggesaken om selve dueslaget i 2014 og 2015. Denne saken ble endelig avgjort med Fylkesmannens vedtak av 10.5.2016 på Irene og Karl Einar Hørtes klage over kommunens godkjenning av søknad om oppføring av dueslaget. I det følgende går jeg ikke nærmere inn på denne byggesaken da det her er selve dueholdet som skal vurderes.

I brev av 18.8.2017 opplyser advokat Glenn Vidar Heia at han bistår Karl Einar Hørte i saken, og at korrespondanse derfor skal gå til advokaten.

For å oppsummere: Kjernen i saken er at klagerne mener at dueholdet i Moldveien 36 medfører store mengder fluer i nabolaget, og at disse fluene påfører naboene helsemessige ulemper, herunder smittefare.

Aktuelt lovverk

Saken vurderes etter bestemmelsene i folkehelseloven og to forskrifter til denne: Forskrift om miljørettet helsevern og Forskrift om skadedyrbekjempelse.

Hørte har i kommunikasjon med ordføreren vist til grannelova. Denne loven regulerer imidlertid bare forholdet mellom naboer. Kommunen er ikke part i eventuelle saker etter denne loven mellom klager og dueeieren.

Fakta i saken

Dueslaget

Mansour Alboubesh starte med duer i Moldveien 36 i 2008. Han etablerte da et dueslag inntil husveggen, under terrassen. Sommeren 2014 bygde han et dueslag i hagen og har siden holdt duene der. Høsten 2014 hadde han om lag 60 duer, både vanlige brevduer og såkalte høytflyvere. Vinteren 2016-17 ble antallet mer enn halvert.

Dueslaget ligger i hagen rundt fire meter foran huset. Dueslaget er ikke synlig fra veien eller fra nabohusene. Mot Moldveien 38 er det en 3-4 meter høy skråning, og på toppen av denne er det en om lag 2 meter høy tett, vintergrønn hekk. Mot Moldveien 34 er det en om lag to meter høy, tett vintergrønn hekk. Mot tomtegrensa til Moldveien 38 er det om lag én meter, mot Moldveien 34 er det rundt 20 meter.

Dueslaget er rundt 19 kvadratmeter stort og 3,6 meter høyt. Det består av tre deler. Innerst er selve dueslaget, ca 3 x 3 meter, med hyller for duene på to av veggene. Dette rommet ventileres av en liten vifte i veggen; denne går hele tida. I tillegg utgjøres om lag 0,5 x 0,5 meter av veggen av ei metallplate med små perforasjoner. I dette rommet oppholder de rundt 20 duene seg mesteparten av tida. De fleste duene er såkalte «høytflyvere». Inne i selve dueslaget er det tørre pellets («kaninpellets») på gulvet og i hyllene. Fra selve dueslaget går ei dør med glassvindu til det mellomste rommet, som er oppholdsrom

for dueeieren. Her er det sofa og et lite bord med radio. Fra oppholdsrommet er det dør ut til et åpent bur. På toppen av buret, 4,6 meter over bakken, kan ei luke åpnes for å slippe ut duer.

Ved befaringene har det vært litt lukt inni dueslagene, men nesten ingen lyd fra duene. Det har vært lite oppsamlet dueskitt på golv og vagler, og det har vært tørt. Utenfor, om lag en halv meter fra ytterveggen, er det ingen lukt eller lyd fra dueslaget. Det ses ingen avføring på bakken rundt dueslaget eller på taket.

Ved befaringene har det ikke vært fluer i dueslaget eller utenfor eller andre steder i hagen i Moldveien 36, og det er ikke sett fluelarver i eller rundt dueslaget.

Dueholdet

Dueeieren forklarer at han benytter pellets i dueslaget for å tørke ut avføringen fra duene slik at det skal lukte mindre. Pelletsen skiftes om lag ukentlig. Brukt pellets lekkes i lukket søppelsekk som lagres i garasjen inntil han kjører den til avfallsanlegget i Heftingsdalen.

Dueeieren forteller at han om lag ei gang i uka om ettermiddagen slipper ut tre-fire duer. Dette er såkalte høytflyvere. De flyr svært høyt og vender sammen tilbake etter noen timer og går rett inn i buret. Det er uvanlig at de setter seg andre steder.

Sakkyndig dueholder, Jon Fløistad, beskriver de hygieniske og dyrevelferdsmessige forholdene i dueslaget som «glimrende» og «noe av det beste jeg har sett».

Mattilsynet fant ved sine inspeksjoner i 15.8.2014, 9.2016 og 6.4.2017 ikke noe å utsette på de dyrevelferdsmessige forholdene i dueholdet, jf. dyrevelferdsloven.

Nabolaget

Under befaringene i nabolaget har det ikke vært noen fluer å se.

Nedenfor og foran Moldveien 34-38 er det en liten fotballøkke og lekeparks med noen parkbenker. Ved siden av denne er det lite myrlendt skogholt, og innimellom trærne ligger noen døde tær og busker. I skråningen ned fra de tre husene er det kastet noe hageavfall (gress, planter, busker, kvister). Det ser nokså ferskt ut fra 34 og 38, men lite og gammelt fra 36.

Under en ringerunde den 23.8.2017 til naboene i de nærmeste husene til dueeieren, altså Moldveien 29, 31, 32, 33 og 37 fikk jeg opplyst at det ikke har vært noen flueplage denne sommeren. Flere opplyste at de «ikke har sett ei flue». Karl Einar Hørte opplyste ved befaringen 23.8.2017 at fluemengden denne sommeren hadde vært «bare en promille» av problemet i fjor sommer.

Mattilsynet har hos Folkehelseinstituttet fått artsbestemt ei flue fra nabolaget, levert av Karl Einar Hørte. Den skal være funnet hos Hørte etter sommeren 2016 og være av samme art som de fluene som har gitt flueplager somrene 2015 og 2016. Arten er *Fannia canicularis* eller lille husflue. Ved befaringen 23.8.2017 fikk jeg ei eske med ni fluer av Hørte. Han skal ha funnet dem på egen eiendom denne sommeren. Fluene artsbestemmes ved Folkehelseinstituttet til: 3 stk *Fannia canicularis*, 1 stk *Musca domestica* (vanlig husflue) og 5 stk av to «ville» fluearter, altså fluearter som hører hjemme i naturen og ikke trives i menneskeskapte miljøer.

Helseplager

I brev og samtaler forteller naboene om at det somrene 2015 og 2016 var så mange fluer at det var vanskelig å kose seg i hagene. Fluene kom inn der de gjerne gikk etter mat. Fluene forstyrret innsovningen. Flere naboer fortalte at «de gikk fra forstanden» på grunn av fluene. Frykt for smitte fra fluene har også vært nevnt, men det er ikke opplyst om noen sykdomstilfeller som er satt i sammenheng med fluene.

Noen var også plaget med at duene fløy over husene deres. Ved et par anledninger hadde duer blitt skremt inn i huset til folk.

Helsefaglig vurdering

Vurderingen etter folkehelseloven kapittel 3 og Forskrift om miljørettet helsevern § 7 er om dueslaget i Moldveien 36 kan medføre fare for helseskade eller helsemessig ulempe for beboerne i nabolaget. Med helsemessig ulempe menes etter forskriften forhold som etter en helsefaglig vurdering kan påvirke helsen negativt og som ikke er helt uvesentlig. Merknadene til forskriften presiserer ytterligere:

”En viss grad av alminnelig risiko må nødvendigvis aksepteres i samfunnet. Det aller meste kan utgjøre en potensiell fare for omgivelsene, men det er verken ønskelig eller praktisk mulig å regulere enhver mulig negativ helsemessig påvirkning. Forhold som ikke går utover dagliglivets alminnelige risiko vil ikke omfattes av forskriften. Forhold som etter en helsefaglig vurdering må anses å være av liten betydning vil altså falle under tålegrensen.”

I og med at det sommeren 2017 ikke har vært noe flueplage i området, er det ikke lenger noen helseplager for beboerne fra fluer. Problemet er dermed langt på vei borte. Siden saken har opptatt klagerne sterkt, og siden det ikke kan utelukkes at flueplagen vender tilbake, har jeg likevel valgt å vurdere følgende tre spørsmål:

1. Skyldes flueplagen dueslaget?

Jeg legger til grunn at fluene som plaget nabolaget sommeren 2016, var av arten *Fannia canicularis*. Den likner på den vanlige husfluen, men er litt mindre. Hunnen kan legge egg i råtnende organisk materiale og foretrekker særlig avføring fra fjørfe, storfe og mennesker. Så lenge avføringen er våt, er den ideell som formeringssted for fluene. Tørr avføring er lite egnet som formeringssted. Denne fluearten er kjent som en plage i og ved fjørfehold.

Fluene utvikler seg fra egg via larve og puppe. Prosessen tar rundt tre uker ved 25 °C, men kan ta lengre tid ved lavere temperatur, og om høsten vil prosessen stoppe opp. Dersom fluene har tilgang til gode eggleggingssteder, og sommeren er varm, kan det oppstå veldig mange fluer på stedet.

Det kan ha vært dette som skjedde sommeren 2016, med gjødsel fra dueslaget som et mulig formeringssted.

Mattilsynet har i to rapporter uttalt seg om dette årsaksforholdet:

- I rapporten av 17.9.2016 etter befaring 8.9.2016 uttaler Mattilsynet at «det er en klar sammenheng mellom dyreholdet/gjødselhåndteringen og antall fluer og typer flue». Begrunnelsen er knyttet til at man observerte «en del fluer i og rundt brevduehuset» og «flere aviser med gjødsel fra duene på» i skråningen bak hekken. Mattilsynet mente at gjødselen ved avisene bak hekken kunne være «et egnet sted for fluer å formere seg».
- I rapporten 25.4.2017 etter befaring 6.4.2017 uttaler Mattilsynet med bakgrunn i Folkehelseinstituttets artsbestemmelse av fluene at nå «tyder alt på at dueholdet er opphav til flueproblemet».

Jeg synes Mattilsynets rapporter er for mangelfulle til å etablere en sikker årsakssammenheng. For det første burde Mattilsynet ha leitt etter fluelarver i gjødselhaugen og dueslaget. Funn av slike kunne ha dokumentert at flueformeringen faktisk skjedde her. For det andre burde Mattilsynet ha vurdert andre, mulige formeringssteder i nabolaget, for eksempel eventuelle kompostbinger, hauger med hageavfall og gjødsel fra andre husdyr, for eksempel ved saueholdet på Romstølen.

Siden Mattilsynets rapport av 25.4.2017 var så mangelfull, ba jeg i 27.4.2017 om en fullstendig rapport med «de observasjoner og vurderinger som ligger til grunn for Mattilsynets konklusjon om at «alt tyder på at dueholdet er opphavet til flueproblemet»». Mattilsynet svarte 9.5.2017 at man ikke hadde mer informasjon.

Med denne bakgrunn er det vanskelig å tillegge Mattilsynets vurderinger utenfor etatens tilsynsansvar særlig stor vekt.

Leder for Norsk rasedueforbund, Hans Petter Nernes, opplyser i telefonsamtale 23.8.2017 at han ikke har hørt om flueplager hos naboer som følge av duehold. Han er imidlertid kjent med at det kan bli en del fluer i et dueslag som ikke holdes reint og tørt. Det viktigste forebyggende tiltaket, mener han, er å ha kattesand, pellets eller liknende granulat på golvet i dueslaget og bytte ut dette jevnlig slik at man opprettholder et tørt miljø.

Min konklusjon er dermed at dueslaget er en godt mulig, men langt fra sikker årsak til den store mengden med fluer av arten *Fannia canicularis* som plaget nabolaget i Moldveien sommeren 2016. Siden flueplagen ikke var til stede sommeren 2017, har det ikke vært mulig å komme noe nærmere en bekreftelse eller avsanning av sammenhengen med dueslaget. Når dueslaget fortsatt er der – uten flueplage – indikerer dette at flueplagen i 2016 hadde andre årsaker, at dueslaget sommeren 2017 har

vært drevet på en måte som ikke gir opphav til store mengder fluer, eller at sommeren har vært for kald til at fluer av arten *Fannia canicularis* kunne formere seg i store mengder.

2. Kan flueplagen gi helsemessig ulempe?

Det må vurderes om fluenes mengde i seg selv kan medføre helsemessig ulempe. Naboene klager over irritasjonen fra store mengder fluer. Dette passer med *Fannia canicularis*: Hannene samler seg i svermer på jakt etter hunner. De samler seg områder som er i le for sol og vind, for eksempel innendørs, og svermer rundt der, gjerne halvannen til to meter over bakken. Det er velkjent at dette oppleves ubehagelig og plagsomt, selv om fluene ikke lander på mennesker, ikke kan stikke mennesker og i mindre grad enn vanlig husflue lander på mat. Det er forståelig at slik fluesverming i soverommet kan hemme innsovningen, noe som sekundært kan gi helseplager dersom det pågår over mange uker.

Tilstedeværelse av store mengder, svermende fluer i og ved huset må følgelig hos noen mennesker i visse tilfeller og ved lengre varighet kunne sies å påvirke helsen negativt i ikke helt uvesentlig grad.

Det må også vurderes om fluene kan tenkes å bringe smittestoffer fra fugleavføring eller andre steder til matvarer som så menneskene spiser. Bakteriene kan være på fluenes overflate eller i tarmkanalen. I varmere strøk er det kjent at fluer kan forurense mat med smittestoffer som kan gi diaré sykdom hos menneske. I Norge regnes denne smitteveien som nesten uvesentlig. Det har vært spekulert på at overføring med fluer kan ha hatt en liten betydning for tilfeller av campylobacteriose hos mennesker. Samlet sett vil jeg mene at en flueplage med *Fannia canicularis* i ubetydelig grad øker faren for smitte ut over den alminnelige risikoen som finnes fra øvrige insekter.

3. Kan dueholdet i seg selv gi helsemessig ulempe?

Det må vurderes om naboene utsettes for smittefare fra fugleskitt i området. Når duene er mye ute, kan det falle noe skitt og fjær utenfor dueslaget. Under befaringsene har imidlertid dette ikke vært synlig, heller ikke på taket av dueslaget.

Særlig skitt, men også fjær fra disse duene og fra ville dyr og fugler kan inneholde smittestoffer som kan gjøre mennesker syke. Det krever at mennesker får disse smittestoffene i munnen. Dette kan teoretisk tenkes å skje dersom små barn putter fingrene i munnen etter at de har berørt skitt eller fjær. Det antas at en del tilfeller av diareesykdommen salmonellose i Norge hvert år skyldes barns lek med snø under fuglebrett ettersom en del ville fugler er bærere av Salmonella. Fugleskitt fra duer på uteplasser kan derfor tenkes å medføre en liten, økt helsefare. Det samme gjelder skitt fra andre fugler. Den økte faren overstiger knapt den alminnelige risikoen fra andre fugler og er dermed av svært liten betydning.

Samlet sett kan den ytterst lave smittefaren fra duene regnes å være av liten betydning og innenfor dagliglivets vanlige risiko.

Det må også vurderes om det er en helsemessig ulempe at duer flyr over husene i nabolaget og en sjelden gang forviller seg inn i hus. Det er vanskelig å se at dette er et forhold som kan gi helsemessig ulempe. Duene angriper ikke mennesker og vil ikke søke mot fremmede hus.

Forholdsmessighetsvurdering

Eventuelle pålegg om retting kan etter folkehelseloven § 14 bare kreves dersom ulempene ved å foreta rettingen står i rimelig forhold til de helsemessige hensyn som tilsier at forholdet rettes.

Det finnes ikke lenger noen flueplage, og årsaken til tidligere somres flueplage er uavklart. Store mengder, svermende fluer i og ved et bolighus kan, dersom det pågår i flere uker, hos noen påvirke helsa på grunn av langvarig irritasjon og forstyrrelser av innsovningen. Den helsemessige ulempen fra dueholdet er ellers neglisjerbart. På dette grunnlag er det opplagt urimelig med sterke inngrep overfor dueholdet.

Hjemmel

Hjemmel for eventuelle pålegg er folkehelseloven §§ 11, 14 og 16, jf Forskrift om miljørettet helsevern og Forskrift om skadedyrbekjempelse.

Konklusjon

Med bakgrunn i det anførte foran ser jeg ikke at det er grunnlag for å gi pålegg om retting, jf. vedtak under.

Klagerne har ønsket at dueeieren skal pålegges å føre internkontroll etter § 12 i Forskrift om miljørettet helsevern. Etter paragrafens siste ledd er det imidlertid klart at plikt til internkontroll ikke omfatter boliger. Dueslaget må her regnes som del av boligen og ikke som en separat virksomhet. Dessuten er forholdene ved dueslaget nå så fine at ytterligere tiltak ikke anses som nødvendige.

Jeg forutsetter likevel at dueeieren fortsetter med god drift av sitt dueslag slik at det er reint og tørt og dermed ikke blir et formeringssted for fluer. Dette innebærer:

- Bunnen av dueslaget bør fortsatt ha pellets eller annet materiale, for eksempel «kattesand» eller granulert slik at dueskitten tørker fort. Dermed vil ikke fluene kunne legge egg der.
- Pellets i bunnen av dueslaget må også kommente somre skiftes hver uke slik at gjødsel ikke samles og gir vekstvilkår for fluelarver. Samtidig rengjøres dueslaget. Ellers i året kan man bytte pellets noe sjeldnere.
- Avfall fra dueslaget må fortsatt ikke kastes i hagen eller i nærheten, men samles i lukket sekk eller beholder og leveres på avfallsanlegget.
- Fôr til duene må fortsatt oppbevares i tett beholder, beskyttet mot rotter og insekter.

Beboerne i Moldveien oppfordres til å holde utkikk etter fluelarver i kompostbinger, hauger med hageavfall, gjødsel fra andre husdyr, brune avfallsdunker og andre steder. Dersom fluelarver observeres, må dette formeringsstedet fjernes.

Vedtak

Det er ikke påvist forhold ved driften av dueslag ved bolig i Moldveien 36 som gir grunnlag for pålegg om retting etter Lov om folkehelsearbeid, jf. Forskrift om miljørettet helsevern og Forskrift om skadedyrbekjempelse.

Klageadgang

Dersom noen av dere av noen grunn ikke er fornøyd med vedtaket, kan dere klage på vedtaket til fylkesmannen, jf. folkehelseloven § 19. Klagen må være skriftlig og begrunnet, og den skal sendes til Arendal kommune innen tre uker etter at dere har fått dette brevet.

Med hilsen

Preben Aavitsland
Kommuneoverlege (smittevern og miljørettet helsevern)

Mottakere: Linda Johansen
ADVOKATFIRMA HALD & CO DA v/ Glenn Vidar Heia
Siri Knudsen
Mansour Alboubesh
Jane Øia
Thor Tunberg
Jan Inge Nilsen
Jeanette Råna
Karl A Sørensen
Geir Øia
Ellen Anita Duedahl
Preben Jacobsen
Jørgen Jensen

Kopi til: MATTILSYNET